

Minder winst maar meer rust en op hoog niveau

In de top van advocatenkantoren moet binnen afzienbare termijn meer verscheidenheid te zien zijn. Al was het maar omdat klanten dat zullen afdwingen, zoals nu in de VS gebeurt. 'Hoeveel vrouwen werken er, en etnische minderheden en homoseksuelen?' Maar Nederland is de VS niet.

.....
Jolanda aan de Stegge
journalist
.....

Zal de intentieverklaring die Orde van Advocaten initieerde ter bevordering van diversiteit ondertekend, zal die – zonder sancties – het einde inluiden van de blanke monocultuur van 88% mannelijke streepjespakken aan de top, zoals op dit moment bij de tien grootste advocatenkantoren nog steeds de realiteit is? (zie kader) Over

.....
Dat door een goede work/life balance de winstaandelen minder hoog zijn, nemen wij op de koop toe
.....

het belang van diversiteit wordt vergaderd, geschreven en gecongresseerd dat het een lieve lust is. Tijdens het onlangs gehouden diversiteitscongres 'Diversity, leaders not labels' zei Willemlijn Arends, hoofd Werving en Opleiding van Nautadutilh: 'Diversiteit zorgt

ervoor dat mensen elkaar beter begrijpen en van elkaar leren. Deze kruisbestuiving inspireert en innoveert.'

Van hetzelfde

Maar al is het onderwerp nog zo hip en weet iedereen allang hoe het zit, toch blijven de percentages vrouwen en allochtonen in de top achter. Op verzoek van de Orde onderzocht het Amstelveense Opportunity de grootste advocatenkantoren op diversiteit. Ook werd de bedrijfscultuur bekeken, ter mogelijke verklaring van de beperkte doorstroming van vrouwen naar hogere functies. 1.333 personen werden gevraagd via internet een vragenlijst in te vullen, waaraan 391 mensen gehoor gaven. Een lage respons, oordeelt Opportunity. Zegt dit iets over de mate waarin het onderwerp diversiteit werkelijk leeft binnen de advocatuur? Van alles is de respondenten gevraagd: over de balans tussen werk en leven, over loopbaankansen, over de geschiktheid om partner te worden, et cetera.

De resultaten zijn interessant – voor mensen die nog nooit iets lazen over glazen

plafonds, doorstroommogelijkheden voor vrouwen en de dominante blanke mannelijke cultuur. Voor anderen is het erg veel van hetzelfde: de diversiteit in de advocatuur is ver te zoeken.

Simpel plan

'Laten we eens iets doen, in plaats van hier alleen maar veel over te praten,' verzucht Wanda van Kerkvoorden. Als 'meest veelbelovende, jonge, vrouwelijke advocaat van Nederland' ontving zij onlangs de OSR Sonja Boekmanprijs, onder andere omdat ze vrouwelijke advocaten voor de sector wil behouden. Ooit werkte ze bij

Uitkomsten Cultuurbarometer

In 2006 was in Nederland 39 procent van de advocaten vrouw, terwijl vrouwen 57 procent uitmaakten van de instroom in de beroepsopleiding, 15 Procent van hen heeft het geschopt tot partner, bij de grootste kantoren is dat slechts 12 procent.

In totaal is 1,5 procent van de Nederlandse advocaten een niet-westerse allochtoon. Ongeveer 65 procent van de rechtenstudenten is vrouw. Het aantal rechtenstudenten neemt relatief en absoluut af, het aandeel vrouwen groeit. Het exitpercentage van vrouwen is groter dan dat van mannen. Het aantal vrouwen bij de Top 10-kantoren blijft achter.

(Bron: De Cultuurbarometer, Opportunity Advies B.V., Amstelveen, juli 2007)

grote kantoren, maar zeven jaar geleden begon ze met enkele andere advocaten een eigen kantoor (SOLV), waar ondertussen twintig mensen werken.

Van Kerkvoorden: 'Wij vinden de work/life balance heel belangrijk. Dat roepen alle advocatenkantoren, maar de meeste leggen desondanks hoge urentargets op aan hun medewerkers. Wij kiezen bewust voor lagere declarabele urentargets, waardoor onze mensen veel kunnen doen aan hun niet-declarabele activiteiten, zoals hun eigen ontwikkeling, publiceren of lesgeven. Dat de winstaandelen minder hoog zijn, nemen wij daarbij op de koop toe. Door de bewust lagere targets is er meer rust bij iedereen die ook een gezin heeft, want je kunt ervoor kiezen daar de nodige tijd aan te besteden. Of je nou een man of een vrouw bent: in deze setting kun je verzorging combineren met advocatuur op hoog niveau.'

Van Kerkvoorden wil een website opzetten (geenglazenplafond.nl) met een forum waar allerlei diversiteitsvragen en ervaringen kunnen worden uitgewisseld. 'Zoals: hoe kom je in een maatschap? Kent iemand een goede coach voor dit probleem? Wie heeft hier ervaring mee?' Een simpel plan, zegt ze. 'Maar wel het begin van iets doen in plaats van alleen maar veel praten.'

En zonder tussenkomst van weer een duur rapport.

De Rabobank is zich een hoedje geschrokken, ze werkt zéér mee bij het uitmesten van deze stal.

Curator mr. M. Udink over de gefailleerde 'misbruikfabriek' Legal Point, *De Telegraaf*, 6 oktober

Al die mooie regels die in ivoren torens worden bedacht, worden door jou naar de rechters gebracht voor toetsing. Je staat midden in de maatschappij en mag werken met het mooiste cement van de democratie, het recht.

Voormalig advocaat Prem Radhakishun over het vak van advocaat, *De Volkskrant*, 9 oktober

Wat is daar mis mee? Als dat bij je past, dan moet je dat doen.

Deken Willem Bekkers over imago van advocaten als gladde jongens in maatpakken en snelle auto's, *BN/De Stem*, 28 september

Een advocaat handelt nooit op eigen houtje.

Advocaat Britta Böhler bestrijdt dat zij iets deed wat cliënte Hirsi Ali niet wilde, *De Volkskrant*, 10 oktober

Als mevrouw Griffith (woordvoerder van de VVD, red.) zo begaan is met de veiligheid van haar partijgenoot Ayaan, had ze de afgelopen dagen voorop moeten lopen om haar beveiliging te verzekeren.

Advocaat Britta Böhler over de commotie die ontstond toen zij vertrouwelijke documenten aan de Tweede Kamer stuurde, *NRC Handelsblad*, 10 oktober

Advocaat, geld en de koning van Tonga

'Ik kies steeds meer voor de klanten die het meest betalen. Er moet immers een goede boterham op de plank komen.' Filosoof Bas Haring hoorde het een bevriende advocaat zeggen die voorheen nogal idealistisch was ingesteld. Hij citeerde de vriend als opmaat voor zijn lezing over de vraag waarom advocaten steeds meer geld willen hebben. Haring, hoogleraar in Leiden en kinderboekenschrijver, was door advocatenkantoor Bosselaar Stengers op 9 oktober jl. uitgenodigd om in het Utrechtse Geldmuseum iets te zeggen over 'advocaat en geld', op een bijeenkomst waarmee het kantoor zijn tienjarig bestaan vierde.

De geciteerde advocaat was volgens Haring representatief voor de ontwikkeling die de hele balie had doorgemaakt: van een maatschappelijke, verantwoordelijke voelende positie naar het gewone, commerciële dienstverlenerschap. Is dat een logische ontwikkeling, vroeg Bas Haring zich af? Ja, want je moet nu eenmaal steeds meer regels kennen en als je daarin slaagt, met behulp van een advocaat, verdienen je meestal meer geld. En dan wil je die advocaat wel betalen.

Is het jammer, die ontwikkeling? Dat is een onverstandige vraag, als je eenmaal hebt vastgesteld dat het een logische ontwikkeling is. Maar is het voor een individuele advocaat ook verstandig om erin mee te gaan? Dat hangt ervan af. Want wat is geld eigenlijk? Het vertegenwoordigt waarden, zoals gezondheid, goederen en tijd. Als je nu veel tijd kwijtbent, en soms zelfs wat gezondheid, om dat geld te verdienen, wat dan?

Haring verhaalde van de koning van Tonga, een eiland in de Stille

Oceaan, die in de 17e eeuw bezoek kreeg van de ontdekkingsreiziger Thomas Cook. Of hij misschien als betaalmiddel goudklompjes wilde invoeren. 'Laat maar zitten dat geld van u', zou de koning gezegd hebben, 'ik ben bang dat mijn onderdanen dan gaan denken dat dat spul zélf van waarde is.' Volgens Haring heeft de koning gelijk gekregen: velen verwarren het middel met waar het voor staat. Ze willen er steeds meer van hebben, en dat gaat ten koste van tijd en gezondheid.

Een tweede reden voor inhuligheid is dat geld een middel is om je zichtbaar van anderen te onderscheiden. Een proef aan de Harvard universiteit in de jaren zeventig wees uit dat proefpersonen *en masse* kozen voor de \$ 50.000, als alle anderen in een hypothetisch

land \$ 25.000 zouden hebben, en niet voor de \$ 100.000, in een land waar alle anderen \$ 200.000 zouden vangen.

Als je met veel gemak veel geld kunt krijgen, moet je dat volgens Haring zeker doen. Je moet echter niet zeuren als het niet lukt, want het is niet erg als je er wat minder van hebt, zolang je maar voldoende hebt. Een econoom zou hebben berekend dat € 11.000 per jaar het noodzakelijk minimum is voor een goed leven in Nederland.

Maar wat is nou eigenlijk 'voldoende', en wat een 'goed leven'? Dat zijn toch veeleer filosofische dan economische vragen? Hier deed de filosoof zelfs geen gooi naar een antwoord. Misschien zag hij dat zijn publiek het wel mooi vond zo. Jammer, zijn verhaal zou nog iets leuker zijn geweest. (LH)